

Aan de gemeenteraad

datum	30 oktober 2025
behandeld door	G.J. de Goede
ons kenmerk	2025-0038145
doorkiesnummer	14 078
Onderwerp	Evaluatie implementatie omgekeerd inzamelen afval en recycletarief

Geachte mevrouw, heer,

U hebt in 22 september 2022 het nieuwe afvalstelsel vastgesteld. Bij het vaststellen is ook opgenomen het moment van evaluatie van het nieuwe afvalstelsel en recycletarief. Met deze raadsinformatiebrief bieden wij u het rapport Evaluatie implementatie omgekeerd inzamelen afval en recycletarief aan en met een doorkijk naar de komende jaren.

Samenvatting

De inzameling van huishoudelijk afval in Papendrecht is in 2023 veranderd. Toen is het stelsel omgekeerd inzamelen (bronscheiding) ingevoerd waarbij inwoners hun restafval naar ondergrondse containers brengen en waarbij de grondstoffen Groen, Fruit, Tuinafval en etensresten (GFTE), Papier, Blik en Drinkkartons (PBD) en papier aan of dichtbij huis worden opgehaald. Dat was nodig om de hoeveelheid afval dat niet hergebruikt kon worden te verminderen.

Per 1 januari 2024 veranderde ook het betaalsysteem voor (rest)afval: het recycletarief is ingevoerd. De jaarlijkse aanslag Afvalstoffenheffing bestaat nu uit een vast deel en een variabel deel. Uit het vaste deel worden onder meer de kosten betaald voor gescheiden inzameling van afvalsoorten die opnieuw gebruikt kunnen worden. Op het variabele deel hebben inwoners zelf invloed: die betaalt per keer dat hij/zij met het pasje de ondergrondse container voor restafval opent.

We kunnen het kantelpunt niet exact bepalen, omdat dit afhankelijk is van diverse factoren, maar we zien voor Papendrecht wel een minder snelle stijging van kosten van afvalstijging in het verschiet.

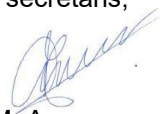
Bij het opstellen van de evaluatie hebben wij gebruik gemaakt van informatie van HVC en van de Benchmark Afval van de NVRD.

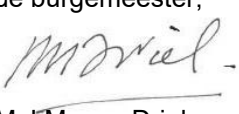
In hoofdstuk 3 van het rapport Evaluatie implementatie omgekeerd inzamelen afval en recycletarief wordt motie T342 (Motie M4, Onderzoek kantelpunt restafval van 7 november 2024) beantwoord. Wij gaan ervanuit dat hiermee de motie is afgedaan.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Papendrecht,
de secretaris,

de burgemeester,

J.M. Ansems

M.J.M. van Driel

Bijlage:

1. Evaluatie implementatie omgekeerd inzamelen afval en recycletarief.

Evaluatie implementatie omgekeerd inzamelen afval en recycletarief

Vastgesteld op 28 oktober 2025

Team Beheer Openbare Ruimte (BOR) – taakveld Afval

Inhoud

1 Inleiding	3
2 Serviceresultaten	5
2.1 Het nieuwe serviceniveau	5
2.2 Maatwerk service	7
2.3 Inwonercontacten	9
2.4 Beleving en tevredenheid van inwoners	10
2.5 Communicatie	11
2.6 Inzet afvalcoaches	12
2.7 Toezicht en handhaving	12
3 Onderzoek kantelpunt restafval	13
4 Aanbevelingen en doorkijk naar 2030	18
4.1 Aanbevelingen en aandachtspunten	18
4.2 Doorkijk richting 2030	19
Bijlagen	1

1 Inleiding

Aanleiding

De inzameling van huishoudelijk afval in Papendrecht is in 2023 veranderd. Toen is het systeem omgekeerd inzamelen (bronscheiding) ingevoerd waarbij inwoners hun restafval naar ondergrondse containers brengen en waarbij de grondstoffen GFT, PBD en papier aan of dichtbij huis worden opgehaald. Dat was nodig om de hoeveelheid afval dat niet hergebruikt kon worden te verminderen.

Per 1 januari 2024 veranderde ook het betaalsysteem voor (rest)afval: het recycletarief is ingevoerd. De jaarlijkse aanslag Afvalstoffenheffing bestaat nu uit een vast deel en een variabel deel. Uit het vaste deel worden onder meer de kosten betaald voor gescheiden inzameling van afvalsoorten die opnieuw gebruikt kunnen worden. Op het variabele deel hebben inwoners zelf invloed: je betaalt per keer dat je met het pasje de ondergrondse container voor restafval opent. Bewoners kunnen via de HVC applicatie zien hoe vaak zij afval storten in de ondergrondse restafvalcontainer (het variabele deel), of via de website van de Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden (GBD).

Bestuurlijk proces

De gemeenteraad Papendrecht heeft in de vergadering van 2 december 2021 besloten om omgekeerd inzamelen met recycletarief in te voeren in Papendrecht per 1 januari 2024.

Primaire doelstelling daarbij was om de hoeveelheid restafval te reduceren tot 100 kg per inwoner. In 2022 is het Uitwerkingsplan opgesteld om het systeem omgekeerd inzamelen met recycletarief te implementeren. Naast de uit te voeren activiteiten om het systeem met omgekeerd inzamelen met recycletarief te implementeren, omvat het Uitvoeringsplan plan ook de beoogde milieu-, service- en kostenprestaties.

Deze vormen ook de basis voor de kosten/batenanalyse (de businesscase) en de investeringen. De geraamde prestaties en bijbehorende geraamde financiële consequenties benutten we nu om te beoordelen of het nieuwe systeem in de praktijk presteert en functioneert, zoals vooraf verwacht.

Evaluatie

2024 was het eerste jaar dat het nieuwe systeem met omgekeerd inzamelen en recycletarief volledig is toegepast. Op basis van de cijfers van 2024 kan inzicht gegeven worden over het functioneren en presteren. Gedurende 2024 is het functioneren en presteren van het nieuwe systeem gemonitord op vele indicatoren. Op basis daarvan is het mogelijk om nu een goed beeld te schetsen omtrent het functioneren en presteren van het nieuwe systeem. Om een goed beeld te krijgen, worden drie jaren beschouwd:

- 2022: basisjaar (nul situatie)
- 2023: transitiejaar (implementie omgekeerd inzamelen)
- 2024: eerste jaar nieuw systeem.

Daarnaast biedt deze evaluatie ook een doorkijk naar 2030 en zijn aanbevelingen geformuleerd om de komende jaren het nieuwe systeem gebaseerd op omgekeerd inzamelen en recycletarief verder te optimaliseren.

2 Serviceresultaten

Met betrekking tot de service resultaten gaan we in op:

1. Het nieuwe serviceniveau
2. Maatwerkservice
3. Klachten en meldingen
4. Beleving en tevredenheid van inwoners
5. Communicatie en marketing
6. Inzet en bevindingen afvalcoaches
7. Toezicht en handhaving.

2.1 Het nieuwe serviceniveau

Service voor restafval

Het nieuwe afvalstelsel (bronscheiding) in Papendrecht is gebaseerd op het concept omgekeerd inzamelen. Uitgangspunt van dat concept is dat het aanbieden van grondstof makkelijk wordt gemaakt (hoog serviceniveau) en dat inwoners meer moeite moeten doen om fijn restafval aan te bieden (laag serviceniveau).

Er zijn verschillende manieren om het serviceniveau voor restafval te verlagen. In Papendrecht is ervoor gekozen om voor restafval een brengstelsel in te voeren voor restafval. Hiervoor zijn in Papendrecht:

- 95 nieuwe ondergrondse restafval containers geplaatst
- 31 bestaande ondergrondse restafval containers vernieuwd (staalbakken)
- 97 oude bovengrondse restafval grindbakken verwijderd.

In totaal staan er nu 149 ondergrondse containers voor de restafvalinzameling met toegangscontrole voor laagbouw- en hoogbouwoningen. Daarnaast zijn er op enkele plekken bovengrondse restafval containers geplaatst (7 stuks). Dit is onder andere gedaan bij concentraties van woningen voor ouderen (vanwege nabijheid) en bij de Loswal op twee plekken voor de binnenvaart. Op deze plekken was het niet mogelijk om een ondergrondse container te plaatsen, maar wel wenselijk om de loopafstand tot een ondergrondse restafval container te beperken.

Vooraf was geraamd dat er 199 ondergrondse restafval container moesten komen (79 bestaande en 120 nieuwe). Er zijn dus in totaal 43 minder containers voor restafval geplaatst dan geraamd. Belangrijkste redenen hiervoor zijn dat de loopafstanden zijn vastgesteld op 300 meter en het maximale aantal huishoudens is vastgesteld op 140 voor laagbouw en 130 voor hoogbouw.

Voor de 419 dijkwoningen is een uitzondering gemaakt. Die hebben voor de restafval inzameling een 240 liter minicontainer welke om de vier weken kunnen worden aangeboden. Deze uitzondering is gemaakt, omdat ondergrondse containers niet in een (oude) waterkering geplaatst mogen/kunnen worden.

Het gebruik kan worden gemeten aan de hand van het aantal klepopeningen van een ondergrondse container. Deze worden door HVC en GBD geregistreerd. Bewoners hebben via de HVC app of website GBD inzicht in hun aantal klepopeningen.

Service voor grondstoffen laagbouw

Voor de inzameling van de grondstoffen GFTe, PBD en papier beschikken alle laagbouwwoonings over 240 liter minicontainers. De GFTe en PBD minicontainers worden tweewekelijks geleegd en de papier minicontainers vierwekelijks.

Voor PBD was de bestaande minicontainer voor restafval middels een sticker op de deksel omgevormd naar PBD minicontainer. Dit is gedaan op het moment dat een woning/wijk werd overgezet naar ondergrondse restafval inzameling.

Service voor grondstoffen hoogbouw

Het inzamelsysteem voor GFTe en restafval is voor alle hoogbouwwoonings gelijk:

- Restafval: ondergrondse container met toegangspas
- GFTe: bovengrondse cocon met toegangscontrole

In de hoogbouw is in vergelijking met de laagbouw de T-fractie (tuinafval) in GFTe kleiner. Het gaat daarbij vooral om groente- en fruit afval (GF) en etensresten (de e). In de GFTe cocons zit meestal een 240 liter minicontainer die wordt geleegd via dezelfde route als de GFTe containers voor laagbouw. Op enkele plekken staan er cocons met een 660 liter rolcontainer vanwege ruimtegebrek. In totaal staan er 131 GFTe cocons in Papendrecht.

Het voorkeursconcept voor hoogbouw was om papier en PBD via rolcontainer inpandig in te zamelen. In die hoogbouwcomplexen verdwijnt de inpandige restafval rolcontainer. Uiteindelijk bleek dat ongeveer 60% van de hoogbouwwoonings via dit service concept kon worden bediend voor PBD en papier.

Bij de andere ca 40% van de hoogbouwwoonings bleek inpandige inzameling niet mogelijk. Daar worden PBD en papier via onder- en bovengrondse verzamelcontainers ingezameld: 54 voor papier en 72 voor PBD. Deze staan dan bij de GFTe bovengrondse container. Net als GFTe zijn de bovengrondse verzamelcontainers voor PBD alleen toegankelijk met een toegangspas.

Gezamenlijke voorzieningen

In de gemeente staan op centrale locaties ook gezamenlijke brengvoorzieningen voor alle inwoners:

- Glas: glas wordt ingezameld via boven- (6) en ondergrondse (31) containers. Er zijn geen extra containers voor glas bijgeplaatst. Er zijn 37 containers voor glas.
- Textiel: textiel wordt ingezameld via bovengrondse containers. Er zijn geen extra containers voor textiel bijgeplaatst. Er zijn 16 containers voor textiel.
- Luiers: om doelgroepen (gezinnen met kinderen of incontinentie) zijn er in 2024 bovengrondse containers voor luiers en incontinentiemateriaal geplaatst. In totaal staan er nu 9 containers op 7 locaties in de gemeente.
- PBD: op vijf centrale plekken bij winkelcentra en in het centrum in de gemeente staan er ondergrondse containers voor PBD. Deze zijn bedoeld als "overloop" voorziening als bijvoorbeeld de eigen minicontainer vol zit. Deze gaan op termijn dicht mede op basis van de landelijke afspraken die zijn gemaakt tussen VNG/NVRD en Verpact.

Grof huishoudelijk afval: afvalbrengstation

Grof huishoudelijk afval wordt in Papendrecht voor het grootste deel ingezameld via het afvalbrengstation (ABS). Eén klein deel van het grof huishoudelijk restafval (126 van de 1.250 ton) wordt aan huis ingezameld. Dit betreft een service voor alle huishoudens tegen betaling van € 20,- per afspraak. Sinds februari 2022 moet hiervoor betaald worden. In principe zijn er geen wijzigingen geweest ten aanzien van voorzieningen en beleid voor grof huishoudelijk afval. De implementatie van het nieuwe systeem voor fijn huishoudelijk afval heeft echter wel effect gehad.

De effecten betrekken met name een toename van het aantal bezoeken en het aanbod van afval op het ABS. Dit enerzijds omdat inwoners worden geprikkeld hun afval beter te scheiden via het recycletarief en anderzijds doordat inwoners in de hoogbouw hun grof afval niet meer nabij kwijt

kunnen: dit paste voorheen nog wel in de in pandige rolcontainer, maar nu niet meer in een ondergrondse container.

De effecten zijn op het ABS:

- 12.511 extra bezoeken (van 83.578 in 2023 naar 96.089 in 2024)
- 3,7 kg/inw extra grof restafval (van 1005 ton in 2023 naar 1.124 ton in 2024)
- 6,8 kg/inw extra gescheiden stromen op het ABS (van 4.518 ton in 2023 naar 4.737 ton in 2024).

2.2 Maatwerk service

HVC en de gemeente hebben op verschillende vlakken maatwerk service geboden aan inwoners van Papendrecht. Het gaat onder andere om:

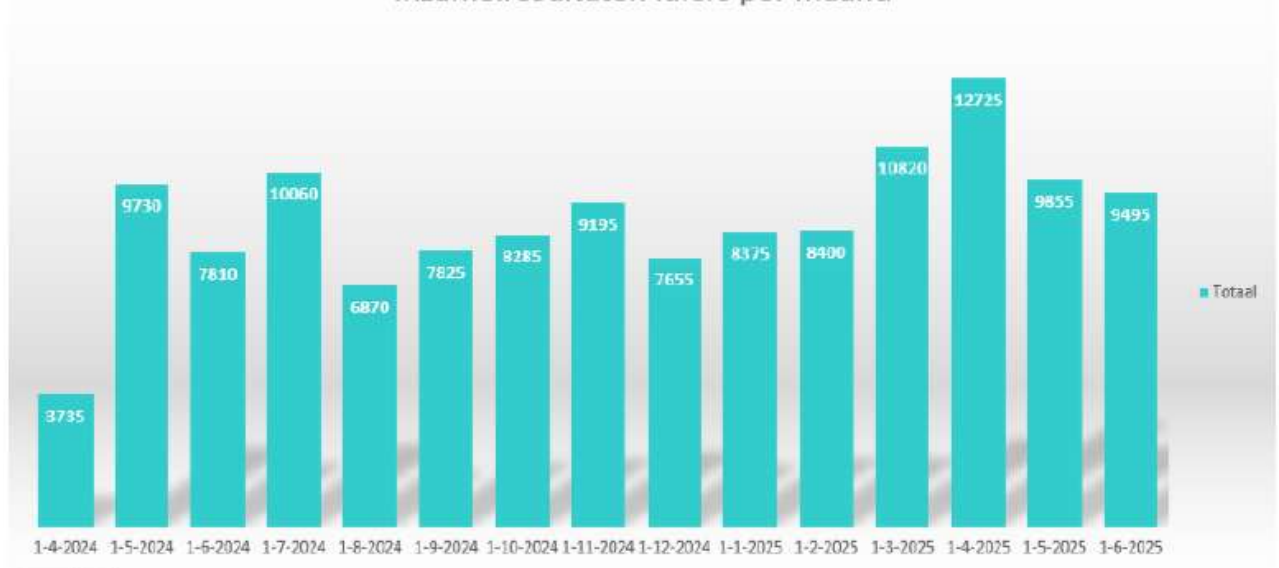
1. Bijzonder afval (medisch en luiers)
2. Ja- ja sticker
3. GFTe keukenbakje
4. Extra voorzieningen
5. ZAPP'ers.

Ad 1) Bijzonder afval (medisch en luiers)

Door een chronische ziekte of medische aandoening kunnen inwoners te maken krijgen met medisch afval, bijvoorbeeld dialyse- en stomamateriaal. Dit mag bij het restafval. Als bewoners hierdoor onevenredig hoge kosten hebben, dan kunnen zij een beroep doen op de regeling tegemoetkoming medisch afval. Bij deze regeling worden het aantal restzakken boven 26 zakken van 60 liter kwijtgescholden. Dit wordt in het begin van het volgende jaar verrekend.

Verspreid over Papendrecht zijn er in 2024 zeven luiercontainers geplaatst met toegangscontrolesysteem welke vanaf april 2024 gebruikt konden worden. In 2025 zijn er nog twee bijgeplaatst. Aan het weggooien van babyluiers (tot en met 2 jaar) en incontinentie-luiers in een luiercontainer zijn voor de aanvrager geen aanvullende kosten verbonden. Bewoners kunnen hiervoor een aparte luieraafvalpas aanvragen. Bewoners hebben dan toegang tot alle luiercontainers. In 2023 bestond deze service nog niet. Er zijn geen containers/ladingen met luieraafval afgekeurd. In totaal is in 2024 71 ton luieraafval aangeboden ofwel ca 2,9 kg per inwoner in Papendrecht (geëxtrapoleerd naar een heel jaar).

Inzamelresultaten luiers per maand

Ad 2) Ja- ja sticker

Per 1 januari 2024 geldt in Papendrecht een nieuw systeem voor het ontvangen van reclamefolders en huis aan huis bladen, dit naar aanleiding van de aangenomen motie door de gemeenteraad. Om minder te verspillen is de ja – ja sticker in Papendrecht ingevoerd. Dat betekent dat een sticker loze brievenbus geen reclamefolders ontvangt. Een inwoner die wel graag reclamefolders ontvangt kan een ja – ja sticker op zijn of haar brievenbus plakken. Het doel is om de hoeveelheid (ongelezen) papier terug te dringen.

Het resultaat kan niet worden gekwantificeerd, vanwege de gelijktijdige introductie van omgekeerd inzamelen en het recycletarief.

Ad 3) GFTe keukenbakje

Om het wegbrengen van GFTe (groente-, fruit en tuinafval en etensresten) vanuit de keuken te helpen, stelde de gemeente een afvalbakje voor in de keuken beschikbaar. Hierover hebben inwoners die vallen onder hoogbouw een brief met voucher van HVC ontvangen. Met de voucher-code konden zij het keukenafvalbakjes gratis bestellen.

Inmiddels hebben 1.364 hoogbouw huishoudens (31% van het totaal aantal) een GFTe bakje aangevraagd en ontvangen. Het betrof een eenmalige actie.

Ad 4) Extra voorzieningen

In 2023 en 2024 zijn door de implementatie van omgekeerd inzamelen en de invoering van het recycletarief diverse inzichten opgedaan die ertoe hebben geleid dat het afval inzamelsysteem steeds op kleine onderdelen is geoptimaliseerd om het serviceniveau beter aan te passen op de praktijk of wensen van inwoners. Het gaat onder andere om de volgende (kleine) gedane aanpassingen:

- Op locaties met concentraties van woningen voor ouderen zijn vijf bovengrondse restbakken extra geplaatst om de loopafstand te verkleinen voor oudere inwoners
- Er zijn twee bovengrondse containers geplaatst voor huishoudelijk afval vanuit de scheepvaart. Het gaat om het Bunkerstation en Loswal.
- De inzameling van Kokardebloem is aangepast, het deel van laagbouw inzameling is omgeschakeld naar hoogbouw inzameling.
- Voor de Triplex woningen bij de Noordelijke Kraaihoek en duplex woningen Douwes Dekkerlaan zijn op basis van reacties bewoners omgezet van een laagbouw naar de hoogbouw oplossing.

Ad 5) ZAPP'ers

De ZwerfAfvalPakkers Papendrecht (ZAPP), 243 adressen met ruim 350 personen, hebben een zwerfafvalpas (zapperspas) ontvangen. Met deze zwerfafvalpas kunnen de ZAPP'ers hun ingezamelde zwerfafval deponeren in de ondergrondse restafvalcontainer.

2.3 Inwonercontacten

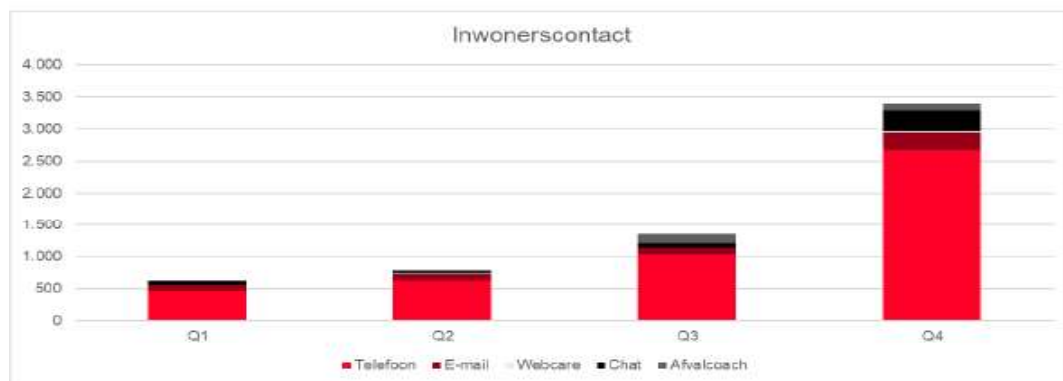
HVC en de gemeente houden binnen gekomen contacten rondom afval bij.

Inwonercontacten HVC

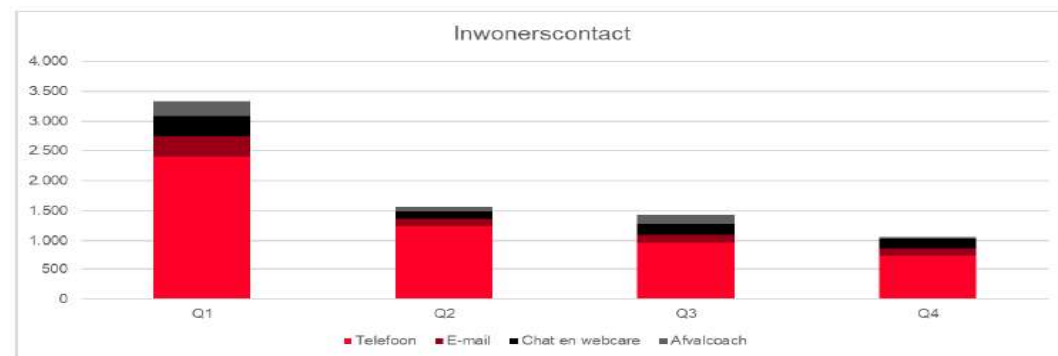
Uit de data van HVC is te zien dat vooral het aantal inwonerscontacten in het eerste kwartaal van 2024 hoog was (ca 3.300). Het aantal contacten nam in de daaropvolgende kwartalen af naar 1.500 tot 1.000 contacten. Deze trend is herkenbaar (ook bij andere gemeenten) wanneer er een overstap wordt gemaakt naar een nieuw inzamelsysteem.

In 2024 was het totaal aantal inwonercontacten ca 7.200. In 2023 was dit 6.200. In 2023 nam het aantal inwonercontacten juist sterk toe in het vierde kwartaal. Uit de figuren blijkt dat zowel in 2024 als 2023 de meeste contacten per telefoon plaatsvinden. Ook blijkt dat het type vragen in 2024 anders is dan in 2023.

HVC inwonerscontacten - 2023

HVC inwonerscontacten - 2024

Inwonercontacten gemeente Papendrecht

Het primaire aanspreekpunt voor afval gerelateerde vragen en meldingen is in principe HVC. Inwoners benaderen in de praktijk ook de gemeente hiervoor per telefoon, e-mail en het meldingssysteem openbare ruimte. De gemeente verwijst inwoners dan door naar HVC.

De gemeente registreert alleen de meldingen openbare ruimte geautomatiseerd. Uit de geregistreerde meldingen blijkt dat het aantal flink is gestegen na de implementatie van omgekeerd inzamelen (2023) en de invoering van het recycletarief (2024). Ten opzichte van 2022 lag het aantal meldingen in 2024 zelfs een factor 4 hoger.

Met name het aantal zwerfafvalmeldingen is een stuk hoger. Dit zijn meldingen nabij inzamelvoorzieningen als bijplaatsingen van zakken en/of grof huisraad.

2.4 Beleving en tevredenheid van inwoners

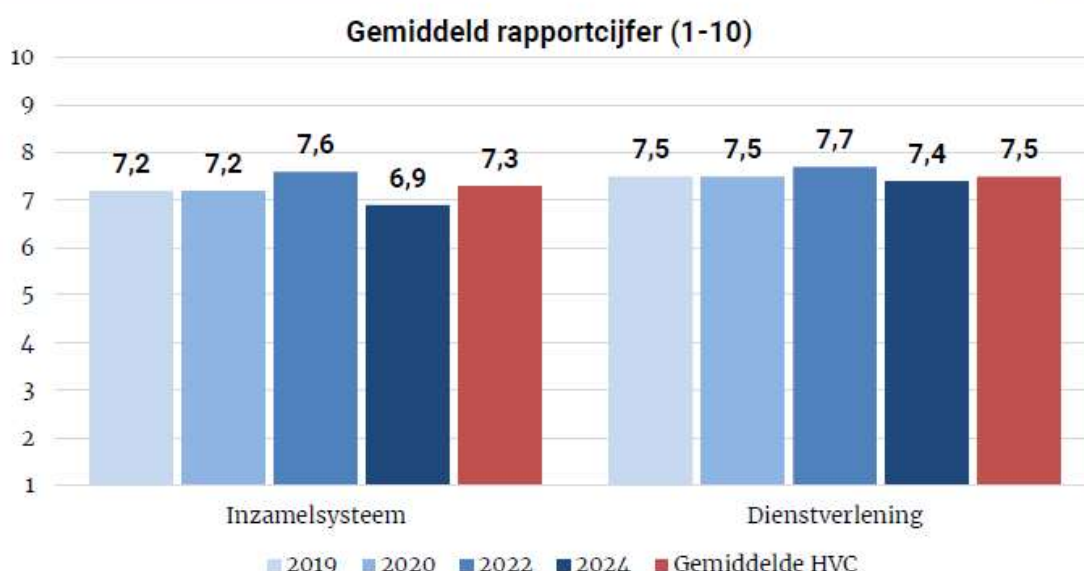
HVC voerde in september 2024 een klanttevredenheidsonderzoek uit onder de inwoners van gemeenten waar HVC inzameldiensten uitvoert. Hier hebben 556 inwoners van Papendrecht aan deelgenomen. De onderstaande resultaten komen uit dit onderzoek.

Tevredenheid algemeen

Figuur Tevredenheid dienstverlening HVC (zie volgende pagina) toont de tevredenheid van inwoners van Papendrecht met het inzamelsysteem en de dienstverlening door HVC over de jaren 2022 en 2024 en ook in vergelijking met het HVC gemiddeld in 2024. Uit de figuur blijkt dat met name de tevredenheid met het inzamelsysteem in Papendrecht de afgelopen twee jaar erop achteruit is gegaan: van rapportcijfer 7,6 in 2022 naar 6,9 in 2024. Het rapportcijfer is echter nog ruim voldoende. Een dergelijk beeld met een mindere score op tevredenheid over een nieuw systeem in jaar van implementatie is iets dat in meerdere gemeenten zichtbaar is, die omgekeerd inzamelen (bronscheiding) hebben ingevoerd.

Tevredenheid inwoners Papendrecht met dienstverlening HVC

Tevredenheid dienstverlening

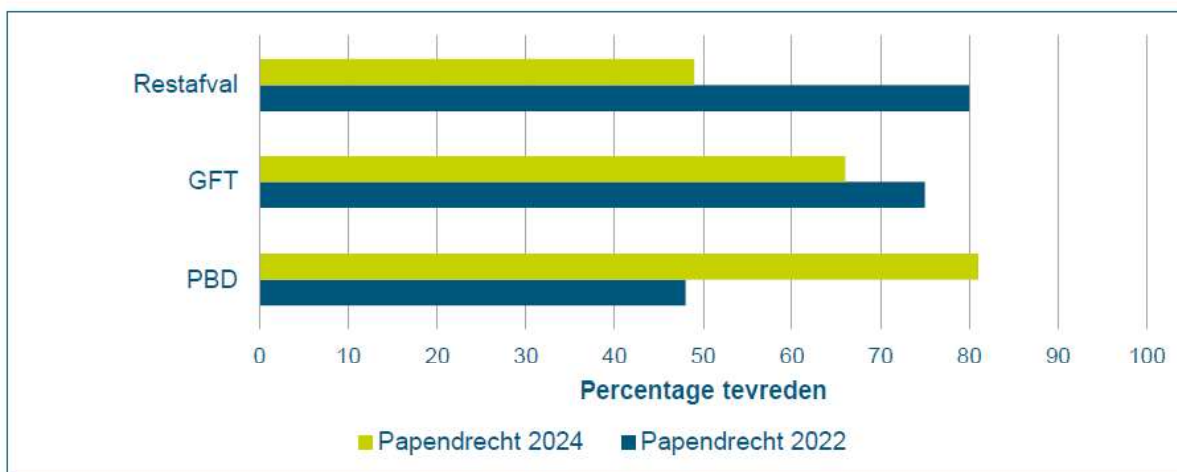
Tevredenheid inzameling restafval, GFTe en PBD

Onderstaande figuur toont het percentage van de inwoners van Papendrecht die tevreden zijn met de manier waarop restafval, GFTe en PBD worden ingezameld in 2022 en 2024. Uit de figuur blijkt dat inwoners een stuk meer tevreden zijn geworden over de manier waarop PBD wordt ingezameld (van 48% tevreden naar 81%). Dit past bij het hogere serviceniveau dat voor PBD is gerealiseerd met o.a. de tweewekelijkse aan huis inzameling van PBD met een 240 liter minicontainer (was zakken één maal per maand).

Voor restafval is de tevredenheid over de manier waarop het wordt ingezameld juist gedaald: van 80% tevreden in 2022 naar 49% tevreden in 2024. Als eerder aangegeven is dit ook in veel andere gemeenten te zien wanneer de service op het aanbieden van restafval wordt verlaagd.

Er is niet direct een verklaring voor de afname rondom het percentage tevreden voor GFTe. Voor de laagbouw is hier niks veranderd met omgekeerd inzamelen. Het verschil zou dan moeten zitten in de hoogbouw waar de GFTe inzameling is geïntroduceerd.

Tevredenheid inwoners Papendrecht met inzamelsysteem en dienstverlening

2.5 Communicatie

HVC en de gemeente hebben een communicatieplan gemaakt waarin is beschreven hoe inwoners in verschillende fasen van de implementatie geïnformeerd worden over het systeem omgekeerd inzamelen met recycletarief.

Gedurende de verschillende fasen van het project is als volgt gecommuniceerd:

Fase 1 Molenvliet, Wilgendonk (en aanpassing Oostpolder PBD naar 1x/2wk)

Fase 2 Westpolder tot Veerweg excl. Centrum en Merwehoofd

Fase 3 Kraaihoek, Middenpolder, de Kooy, Centrum en Merwehoofd.

Ontwerp- en invoering periode 2022- 2023

Voorafgaand aan de plaatsing containers en de invoering van omgekeerd inzamelen huishoudelijk afval zijn per deelgebied 2 informatieavonden georganiseerd (totaal 14 informatieavonden) om voorlichting te geven en vragen van bewoners te beantwoorden. Aansluitend hierop zijn zeer veel vragen en opmerkingen van bewoners beantwoord via een afzonderlijk e-mailadres (afval@papendrecht.nl), via telefoon en fysieke gesprekken. Aanvullend is een tweede e-mailadres voor medisch afval en luiers in gebruik genomen (bijzonderafval@papendrecht.nl).

Voor iedere inzamellocatie zijn afzonderlijke locatiebesluiten genomen, zijn aanwijzbesluiten genomen waarbij woningen aan inzamelvoorzieningen zijn gekoppeld en zijn de betrokken bewoners per locatie per brief geïnformeerd over het betreffende besluiten incl. de mogelijkheid om bezwaar te maken.

Via de gemeentelijke website is een afzonderlijke pagina ingericht met alle beschikbare en actuele informatie. Tevens is de digitale kaart met inzamellocaties en verzorgingsgebieden realtime voor de bewoners beschikbaar zodat zij gelijk met de interne organisatie altijd over de meest recente informatie kunnen beschikken.

Juni 2023 – begin 2024 Bij de overgang naar het nieuwe systeem zijn de bewoners per fase over de datum openstelling van de containers geïnformeerd.

December 2023 zijn alle bewoners geïnformeerd over de nieuwe tarieven voor het recycletarief 2024.

Na de invoering is communicatie gericht op algemene informatieverstrekking en op gerichte groepen bewoners, zoals luierpas, medische vrijstelling, kwijschelding Afvalstoffenheffing, veelstorters, veelstorters met kwijschelding, nulstorters en de zapperspas. Daarnaast is gecommuniceerd over de aanpassingen in de inzameling. Vele aspecten en onderdelen zijn tevens ondersteund door de inzet van de afvalcoaches.

In 2025 zijn bewonersactiviteiten opgepakt als compostdag, landelijke opschoondag (LOD), schoolbezoeken door afvalcoaches en world clean up day (WCD).

2.6 Inzet afvalcoaches

Sinds september 2023 zijn de HVC afvalcoaches actief in diverse wijken van Papendrecht om directe feedback van bewoners te verzamelen, uit te leggen en de implementatie te monitoren. Met persoonlijke gesprekken is het de bedoeling om te zorgen voor meer begrip bij inwoners, hulp bij het vertonen van ongewenst gedrag, betere afvalscheiding en minder vervuiling op straat.

De afvalcoaches hebben inmiddels rond de 1.000 gesprekken gevoerd in Papendrecht:

- Ca 300 gesprekken vanaf september 2023 tot 1 januari 2024
- Ca 700 gesprekken in 2024 .

De afvalcoaches worden vaak ingezet rondom bepaalde onderwerpen of actualiteiten. Zo zijn de afvalcoaches onder meer ingezet voor:

- Veelstorters: gesprekken met inwoners die veel restafval aanbieden
- Nulaanbieders: gesprekken met inwoners die helemaal geen restafval aanbieden
- Gebieden/straten die extra aandacht nodig hebben: gesprekken met inwoners in gebieden met veel vervuiling op straat en/of bijplaatsingen bij ondergrondse containers
- GFTe en PBD-afkeur: gesprekken met inwoners in straten met GFTe/PBD-afkeur

Wekelijks koppelen de afvalcoaches hun bevindingen met een kort verslag terug. Maandelijks is er een gesprek met de gemeente om een terugkoppeling te geven en te bespreken wat de volgende prioriteiten zijn qua inzet. De afvalcoaches hebben ook een kort jaarverslag gemaakt.

2.7 Toezicht en handhaving

De gemeente Papendrecht heeft ingezet op een gecombineerde aanpak met afvalcoaches (zie 2.6), afvaltoezichthouders, BOA's en wijkagent. Waarbij BOA's en wijkagent dit meenemen in hun "rondes" terwijl de afvaltoezichthouders meer gericht zijn op de inzamellocaties.

Zo wordt ingezet op voorlichting, uitleg en hulp om het gedrag van inwoners positief te beïnvloeden. Het plan is om met een persoonlijke benadering te zorgen voor meer begrip bij inwoners, vertoon van gewenst gedrag, beter gescheiden afval en schonere aanbiedeplekken. Door zichtbaar te zijn in de wijken, zijn afvalcoaches en toezichthouders benaderbaar voor inwoners, maar is ook zichtbaar dat de gemeente monitort en toezicht houdt. De bewustwording van inwoners staat zo voorop, maar worden inwoners die misbruik maken van het systeem beboet.

Vanaf 2024 zijn twee ingehuurd toezichthouders twee dagen per week ingezet. De toezichthouders rijden langs de inzamelvoorzieningen in een busje van de gemeente.

Wanneer afval wordt aangetroffen naast een inzamelvoorziening, wordt dit (de zak) doorzocht op persoonsgegevens. De eerste keer krijgt de overtreder een waarschuwing en bij de volgende keren worden de opruimkosten verhaald op de overtreder via een bestuurlijke boete.

In 2024 zijn 93x waarschuwingsbrieven verstuurd en 11x bestuurlijke boetes.

Indien er geen persoonsgegevens worden gevonden in de afvalzak, dan volgt er bezoek van de toezichthouders en/of afvalcoaches in het hele containergebied (huishoudens die gebruik maken van die container). Deze bellen gevraagd en ongevraagd aan bij de bewoners om te polsen of het goed gaat met de afvalinzameling in de wijk. Door deze persoonlijke benadering wordt een verbetering van het eigen verantwoordelijkheidsgevoel beoogd bij inwoners.

3 Onderzoek kantelpunt restafval

In de raadsvergadering van 7 november 2024 is de volgende motie (T342) van de fracties PvdA, GroenLinks, Onafhankelijk Papendrecht, PAB en D66 behandeld en aangenomen:

Motie M4, Onderzoek kantelpunt restafval, raadsvergadering 7 november 2024

In de motie M4 Onderzoek kantelpunt restafval wordt geconstateerd dat:

1. Afvalstoffenheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. De tarieven op basis van de begroting van HVC zijn berekend.
2. Uit de cijfers van het CBS blijkt dat de inwoners van Papendrecht in 2023 minder afval hebben geproduceerd. Daarbij zijn ze goed in het scheiden van afval.
3. Het college in een raadsinformatiebrief (11 juli 2024) schrijft, dat de gemeente Papendrecht tot de top 3 HVC gemeente behoort, met de beste resultaten voor fijn en grof huishoudelijk afval. Het restafval is met 65% gedaald ten opzichte van het eerste kwartaal in 2023.

Als gevolg van prijs- en loonstijgingen voor HVC stelt het college voor om de afvalstoffenheffing ingaande 2025 met 13,6% te verhogen.

Aansluitend spreekt de motie van de volgende overwegingen:

1. De gemeenteraad van Papendrecht het belangrijk vindt dat de ingezette lijn van minder restafval wordt voortgezet.
2. De nieuwe hogere tarieven, gebaseerd op de begroting van HVC, niet recht doen aan de goede inspanningen van inwoners om restafval te verminderen.
3. HVC daarin ook een steentje dient bij te dragen. Minder restafval zal moeten leiden tot daadwerkelijk minder frequente inzameling en minder kosten voor afvalverwerking door HVC.
4. Een prikkel noodzakelijk is om minder restafval en lagere tarieven te realiseren.

In de motie wordt uitgesproken dat:

1. De gemeenteraad van Papendrecht data en informatie nodig heeft om te kunnen (bij)sturen.
2. De verhoging van de afvalstoffenheffing met 13,6% niet acceptabel is.

Aansluitend wordt het college verzocht:

1. Te onderzoeken vanaf welke hoeveelheid restafval het niveau wordt bereikt dat de kosten van afvalinzameling en verwerking van HVC voor Papendrecht omlaag kunnen (kantelpunt).
2. HVC in het onderzoek te betrekken.
3. De uitkomst van dit onderzoek aan de gemeenteraad van Papendrecht voor te leggen, uiterlijk tweede kwartaal van 2025.

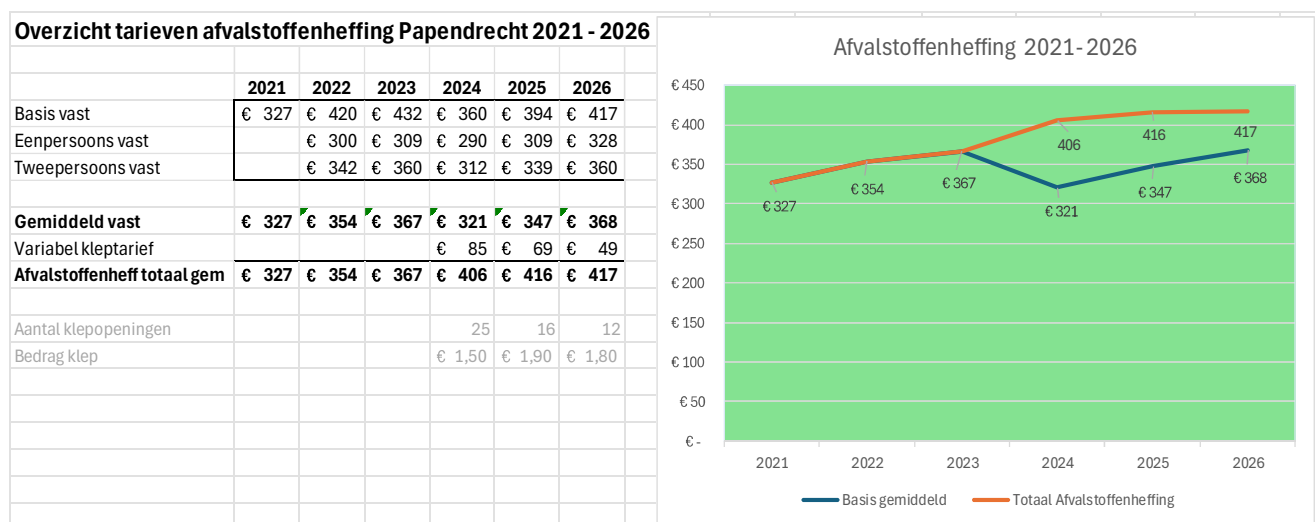
Beantwoording

Om uw raad inzicht te geven in zowel de prijsontwikkeling als de milieuresultaten van zowel het oude als het nieuwe inzamelsysteem geven wij u de volgende beelden:

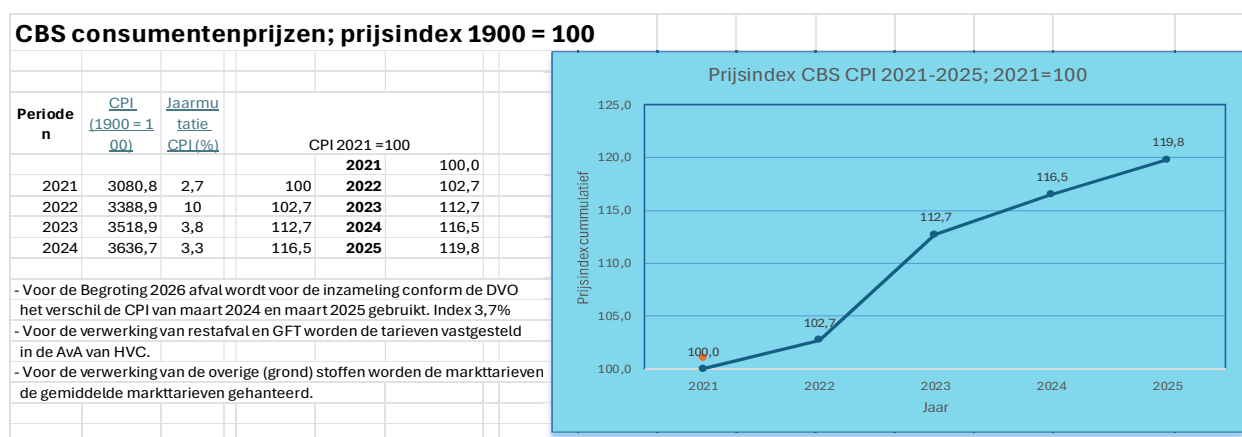
1. Startpunt is de afvalstoffenheffing van de afgelopen jaren vanaf 2021 t/m 2026.
 - a. In 2021 per adres een vast tarief.
 - b. Vanaf 2022 per adres tevens opsplitsing naar bewoning met één, twee of meer bewoners
 - c. Vanaf 2024 aanvullend invoering recycle tarief met restafval op afstand
 - d. Vanaf 2026 nieuwe DVO afval met HVC

Door de verschillende tarieven tot één gemiddeld bedrag per jaar terug te brengen (Gemiddeld vast) en het kleptarief per woning toe te voegen ontstaat een gemiddeld bedrag per jaar voor een woning (afvalstoffenheffing totaal gem.).

Echter de tarieven zijn onderling niet vergelijkbaar door prijsstijgingen/index.

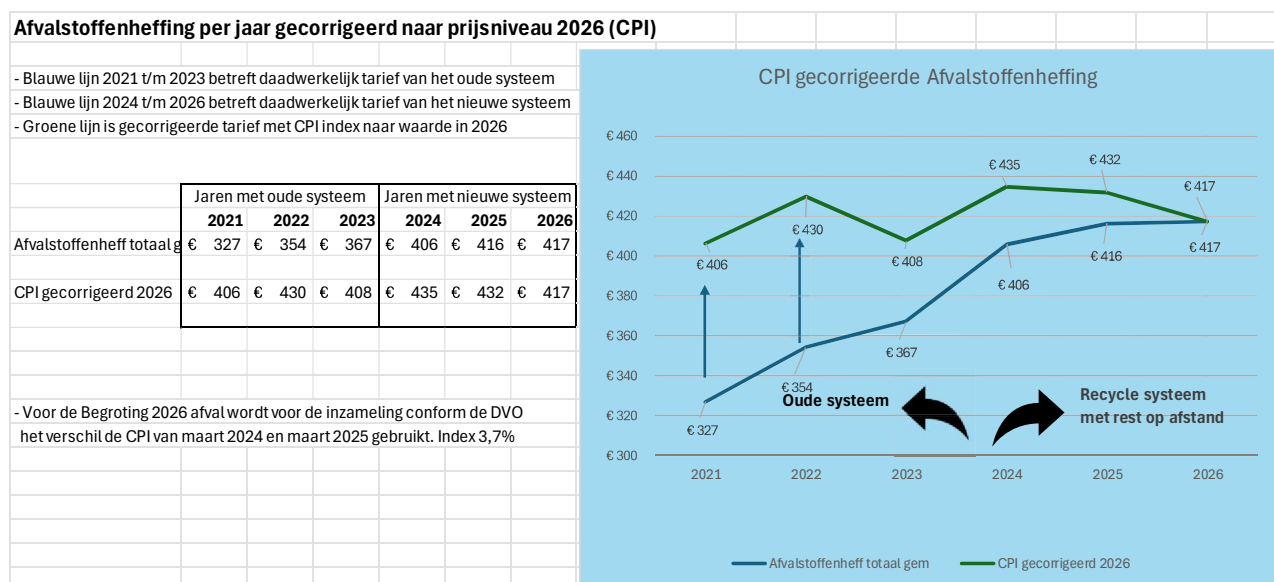

2. In de onderstaande tabel en grafiek is de prijsindex van het CBS voor de afgelopen jaren in beeld gebracht. Het betreft de zgn. CPI, voor consumentenprijzen zoals deze ook in de DVO afval met HVC van toepassing is. Kenmerken: vóór 2022 een gematigde index 1,5/2,5%; 2022 10% en aansluitend 3,5-4 %.

3. Door de verschillende jaartarieven van de heffing te combineren met de gesommeerde index ontstaat op waarde vergelijkbaar jaarbedrag (niveau 2026). Bv de heffing van 2022 (€ 354) wordt in euro's 2026 € 430,-.

Kanttekening: indien de gemeenteraad niet voor het nieuwe afval inzamelsysteem had gekozen, waren het met name voor de hoogbouw substantiële investeringen nodig om de inzameling naar het vereiste niveau te brengen. Deze zijn niet in onderstaande grafiek opgenomen.

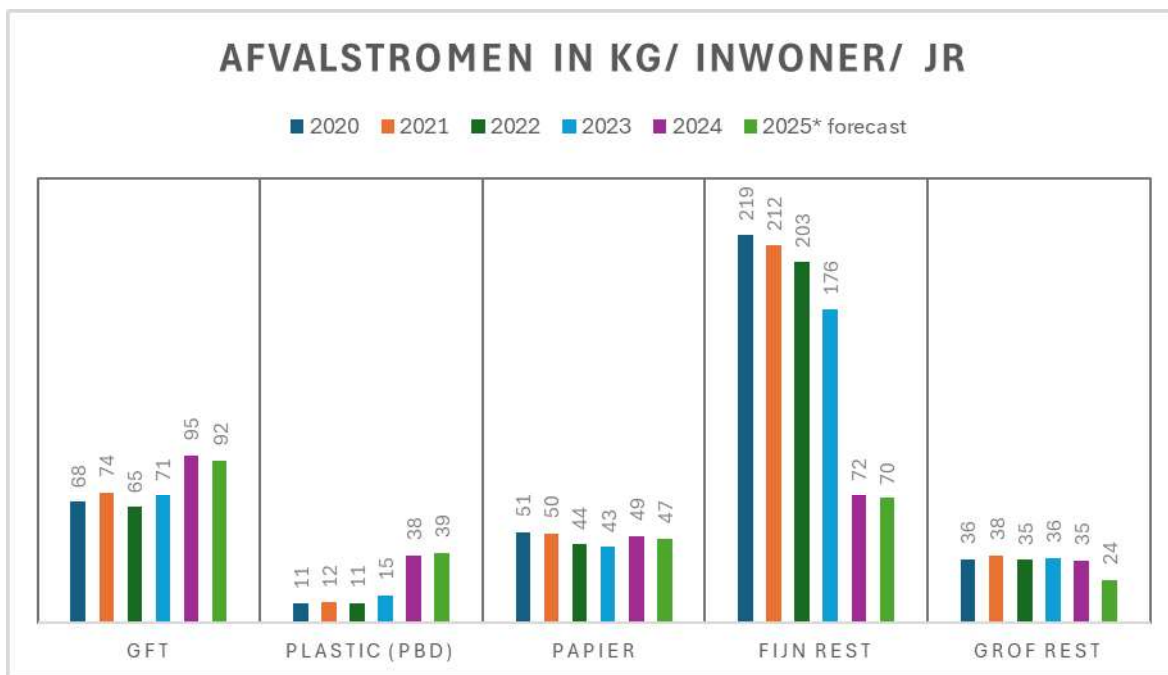

4. Het milieuresultaat

Met de systeemwijziging is de totale hoeveelheid afval per inwoner gedaald van 510 kg in 2022 naar 462 kg in 2024. In de onderstaande grafiek zijn de detailresultaten per afvalstroom voor de afgelopen jaren weergegeven. In hoofdlijn is het resultaat samengevat:

1. De totale hoeveelheid aangeboden afval van 510 naar 462 kg. Een vermindering van 50 kg
2. Hoeveelheid fijn restafval van 203 kg naar 72 kg. Een vermindering van 131 kg
3. Groente, fruit en tuin (GFT) van 70 kg naar 95 kg. Een toename van 25 kg
4. Plastic, blik en drinkpakken (PBD) van 11 kg naar 38 kg. Een toename van 27 kg
5. Papier van 44 kg naar 49 kg. Toename 5 kg

Grof restafval van 36 kg, naar in 2025 24 kg. Een verwachte vermindering van 12 kg.

5. Doelen versus resultaten

In 2024 is een resultaat behaald van 107 kg (72 kg fijn + 35kg grof) restafval een 77% scheiden grondstoffen (jaarrapportage 2024 HVC).

Met deze resultaten worden de door uw raad gestelde hoofddoelen afvalinzameling 100 kg rest en 75% scheiden naar verwachting in 2025 gehaald. Hier tegenover staat, zoals verwacht, een toename van grondstoffen en vermindering van totaal aanbod afval.

Om deze resultaten te behalen is het inzamelsysteem Papendrecht uitgebreid en aangepast. Zowel hoogbouw als laagbouw kunnen nu bij huis drie grondstoffenstromen kwijt en restafval op afstand met recycletarief.

Dit houdt ook in dat hoewel de (gecorrigeerde) afvalstoffenheffing een meer egaal verloop laat zien, onderliggend aanzienlijke verschillen zijn. Restafval verwerken geeft door de afname een fors voordeel (- € 401.000), Afvalstoffenbelasting rest door afname restafval een fors voordeel (- € 127.000) maar de financieringslasten voor de ondergrondse containers restafval (+ € 153.000) romen dit voordeel af. Daarnaast staan o.a. de toename kosten van de grondstoffen (+€ 136.000) en de nieuwe financieringslasten (+€ 83.000) van containers voor GFT/ PBD en papier in de hoogbouw. De toename vergoeding PBD van Verpact, door fors meer ingezamelde PBD, kent een plus van (+ € 102.000).

Dit resulteert zoals verwacht in een stabilisering van het tarief voor de afvalstoffenheffing.

Voor de verwerking van restafval en GFTe worden de tarieven jaarlijks vastgesteld in de AvA van HVC. Voor de verwerking van de overige (grond)stoffen worden de jaarlijks gemiddelde markttarieven gehanteerd, zoals deze door HVC worden gerealiseerd.

6. Inbreng van HVC

Jaarlijks worden de hoeveelheden voor het nieuwe jaar afgestemd op de daadwerkelijk afgerekende hoeveelheden van het voorgaande jaar en wordt rekening gehouden met de te verwachten ontwikkelingen. Daarnaast is bij de voorbereiding van de nieuwe dienstverleningsovereenkomst (DVO) afvalinzameling met HVC het nieuwe inzamelsysteem als uitgangspunt voor de DVO gehanteerd.

7. Conclusies

In uw motie vraagt u te onderzoeken vanaf welke hoeveelheid restafval het niveau wordt bereikt dat de kosten van afvalinzameling en verwerking van HVC voor Papendrecht omlaag kunnen (kantelpunt). Zoals u in de hoeveelheden ziet het kantelpunt in de hoeveelheden is de invoering van het nieuwe inzamelsysteem met recycletarief. Gesteld kan worden dat de bewoners in Papendrecht dit goed oppakken en een goed resultaat laten zien.

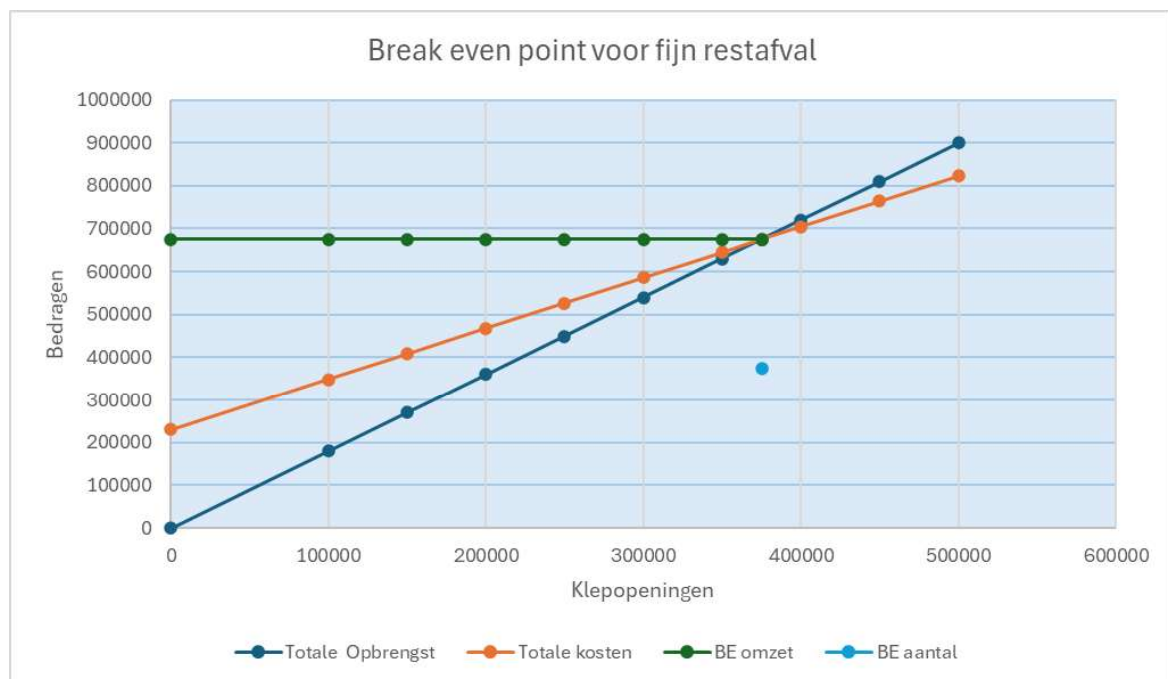
Voor wat betreft de tarieven en kosten. De tarieven afvalstoffenheffing worden jaarlijks berekend aan de hand van actuele resultaten en verwachte ontwikkelingen voor het komende jaar en aansluitend door u als raad vastgesteld. In deze beantwoording ziet u dat de prijsindex een belangrijke negatieve factor is voor de tarief ontwikkeling van de afvalstoffenheffing.

We kunnen het kantelpunt zoals gevraagd in de motie niet exact bepalen, omdat dit afhankelijk is van diverse genoemde factoren.

Met de systeemwijziging wordt op dit moment een stabilisering van het tarief gezien en hiermee is voor de komende jaren een goede basis gelegd met naar verwachting een beperkte stijging van de kosten.

Zoals eerder genoemd is de kostprijsindexering volgens de CPI (CBS) een belangrijk punt van zorg.

In onderstaande grafiek zijn de kostprijzen en de klepbewegingen in beeld gebracht. Dit betreft een jaarlijkse berekeningswijze. Op basis van verwachte hoeveelheden en verwachte actuele prijzen, waarbij het kleptarief de uitkomst is van deze berekening.

4 Aanbevelingen en doorkijk naar 2030

In dit laatste hoofdstuk gaan we nader in op hoe de komende jaren het afvalstelsel verder kan worden verbeterd en wat daarbij de aandachtspunten zijn. In paragraaf 4.1 staan hieromtrent aanbevelingen en aandachtspunten. In paragraaf 4.2 tenslotte staat een doorkijk richting 2030 waarin nader wordt ingegaan wat er op Papendrecht af komt op vlak van afvalbeheer.

4.1 Aanbevelingen en aandachtspunten

Op basis van de evaluatie komen we tot de volgende aanbevelingen:

1. Zet in op dataveiligheid met persoonsgegevens
2. Kostenontwikkeling en service afvalstoffenheffing
3. Variabele tariefprikkel
4. Communicatie/aandacht afvalscheiding
5. Verbetering kwaliteit grondstoffen GFTe en PBD
6. Reductie grof huishoudelijk (rest)afval en toegang ABS
7. Onderzoek naar recycle hub

Ad 1) Omgang met persoonsgegevens

Hoe omgaan met persoonsgegevens, (onderzoek dataveiligheidsrisico's persoonsgegevens Afvalprocessen

- AVG, hoe gaan we om met persoonlijke gegevens
- Werkprocessen beschrijven afval Papendrecht
- Verwerkingsovereenkomsten HVC/ GBD/ overige

Ad 2) Kostenontwikkeling en service afvalstoffenheffing

Vanuit de DVO met HVC is een 4-jarenplan opgesteld. Het 4-jarenplan is om de onderlinge samenwerking tussen HVC en de vijf gemeenten te verbeteren en stimuleren om de prijs en kwaliteit te verbeteren waarbij het gemiddelde benchmark NVRD de leidraad is.

Ad 3) Variabele tariefprikkel

Het doel van de prijsprikkel is het stimuleren van een goede afvalscheiding en minder restafval. Met de resultaten uit de inzameling zien we dat dit doel op een zeer goede wijze wordt gerealiseerd. Gezien het effect van de prijsprikkel lijkt het passend een bescheiden tariefstelling te blijven hanteren.

Ad 4) Communicatie/aandacht afvalscheiding

Rondom de wijziging van een afvalstelsel is vaak veel communicatie en participatie. Dat helpt inwoners om aandacht te geven aan afval(scheiding). In veel andere gemeenten die een grote wijziging hebben doorgevoerd (bijv. nieuw inzamelsysteem of invoering recycletarief) wordt na de implementatie minder aandacht gegeven aan afval(scheiding), bijvoorbeeld omdat de resultaten na het eerste jaar goed zijn. Het komt vaak voor dat er in deze gemeenten vervolgens een terugval is te zien in de (scheidings-)resultaten. Het is daarom goed om voldoende aandacht te blijven geven aan afval via o.a. communicatie en voorlichting gecombineerd met toezicht en handhaving om te voorkomen dat de aandacht wegzakt en inwoners in oude patronen vervallen.

Ad 5) Verbetering kwaliteit grondstoffen GFTe en PBD

In 2024 is voor zowel GFTe als PBD (toevallig) 7% van de ingezamelde hoeveelheid afgekeurd. Verwerkers hebben de laatste jaren meer aandacht gegeven aan de kwaliteit van de ingezamelde stromen en keuren binnenkomende vrachten afval strenger. Om afvalstromen zo hoogwaardig mogelijk te kunnen inzetten, is het ook belangrijk dat daar zo weinig mogelijk vervuiling in zit.

Hou daarom de kwaliteit van GFTe en PBD goed in de gaten om afkeur te voorkomen. Neem maatregelen op plekken in de gemeente waar regelmatig vervuilde vrachten GFTe en/of PBD vandaan komen.

Ad 6) Reductie grof huishoudelijk (rest)afval en toegang ABS

Uit de benchmark uit 2023 blijkt dat Papendrecht veel grof huishoudelijk afval heeft (195 vs 116 kg/inw in de benchmark). Ook blijkt dat de hoeveelheid grof huishoudelijk restafval met 33 kg/inw hoog is in vergelijking met de benchmark (24 kg/inw). De afgelopen jaren is vooral aandacht besteed aan de inzameling van fijn huishoudelijk afval. Het is goed om nu ook te kijken hoe de inzameling van grof huishoudelijk afval en in het bijzonder de hoeveelheid grof restafval kan worden geoptimaliseerd. Op het ABS wordt in 2025 al beter gelet op het aanbieden van grof huishoudelijk restafval.

Ad 7) Onderzoek naar recycle hub

In veel gemeenten in Nederland wordt gewerkt aan circulaire ambacht centra/recycle hub. Een circulair ambacht centrum bestaat vaak ook deels uit een traditionele milieustraat (zoals het ABS), maar dan met meer nadruk op educatie, demontage, reparatie en hergebruik.

Een Circulair Ambachtscentrum kan ook worden gezien als een netwerkmodel in een gedecentraliseerd systeem waarin verschillende partijen en locaties samenwerken om een circulaire economie te bevorderen. In plaats van één fysieke vestiging, bestaat dit model uit een netwerk van verbonden organisaties, bedrijven, overheidsinstellingen, onderwijsinstellingen, sociale ondernemingen en lokale gemeenschappen die allemaal een rol spelen in het hergebruiken, repareren, recyclen en upcyclen van materialen en producten. Een milieustraat kan onderdeel zijn van een dergelijk netwerk, en eventueel naast het 'traditioneel' ontvangen van recyclebare grondstoffen ook extra functies vervullen.

4.2 Doorkijk richting 2030

Met de implementatie van het systeem omgekeerd inzamelen restafval en recycletarief worden de landelijke VANG-doelen voor restafval (max 100 kg/inw) bijna gehaald in Papendrecht. Om de komende jaren een volgende slag te maken op vlak van service, milieu en kostenprestaties, kan de gemeente Papendrecht de komende jaren inzetten op het volgende (naast de eerder genoemde aanbevelingen):

- Aanpak grof (rest)afval
- Optimalisatie vermindering fijn restafval
- EU recycledoelstelling 60% 2030
- Inspelen op VANG 2030
- Externe ontwikkelingen

Aanpak grof (rest)afval

Zie ook aanbeveling 6. De afgelopen jaren heeft de gemeente vooral ingezet op fijn huishoudelijk restafval. Er zijn optimalisatiemogelijkheden voor grof huishoudelijk afval. De komende jaren kan de gemeente hier verder op focussen onder andere via een circulair ambacht centrum (zie volgende punt).

Optimalisatie vermindering fijn restafval

In het huidige fijn restafval zit nog teveel GfTe, papier, PMD en luiers (zie onderstaande figuur). Inzet is dat in samenwerking met HVC en andere partijen deze grondstoffen nog meer uit het fijn restafval worden gescheiden.

wat zit er nog in het **restafval**?

Papendrecht

Totaal 72 kilo fijn huishoudelijk restafval per persoon per jaar

	2020	2021	2022	2023	2024
Gft + etensresten	78	70	69	54	25
Papier + karton	24	19	15	15	5
Plastic, blik en drinkpakken	22	24	22	20	4
Glas	7	11	8	5	2
Textiel	6	7	13	8	4
Overige herbruikbaar	30	21	29	21	5
Luiers	9	5	6	7	4
Restafval	42	54	43	45	23

	2020	2021	2022	2023	2024
Gft + etensresten	36%	33%	34%	31%	35%
Papier + karton	11%	9%	7%	8%	7%
Plastic, blik en drinkpakken	10%	11%	11%	11%	6%
Glas	3%	5%	4%	3%	3%
Textiel	3%	4%	6%	5%	5%
Overige herbruikbaar	14%	10%	14%	12%	7%
Luiers	4%	3%	3%	4%	5%
Restafval	19%	25%	21%	26%	32%

Maar een klein gedeelte is echt restafval. De rest zijn allemaal grondstoffen die we hadden kunnen recycleren, als ze goed waren gescheiden.

Inspelen op VANG 2030 & EU recycledoelstelling 60% 2030

Nederland streeft ernaar in 2030 60% van het huishoudelijk afval te recycleren. Het inzamelresultaat met het nieuwe systeem in 2024 wordt 57% voor recycling aangeboden.

Er wordt een nationale strategie ontwikkeld om voedselverspilling terug te dringen, met concrete doelen voor 2026 en 2030.

In 2024 is totaal 107 kg fijn restafval opgehaald. Het VANG resultaat is 104 kg per inwoner voor 2024.

Externe ontwikkelingen

Er komen Europese en nationale beleidsontwikkelingen, focus op CO2 uitstoot, aan die prijsstijgingen tot gevolg hebben. Dit gaat er voor zorgen dat restafval (fijn en grof) verbranden steeds duurder wordt. Deze stijging is mogelijk voor Papendrecht minder dankzij de reductie van de hoeveelheid restafval. Het is alleen wel aannemelijk dat er alsnog een stijging aankomt. Er zal dus voor minder restafval meer moeten betaald worden.

Op Prinsjesdag 2025 maakte het kabinet bekend hoe de lastenverzwaring van €567 miljoen voor de afvalsector wordt ingevuld. Gemeenten krijgen vanaf 2030 te maken met hogere tarieven voor afvalverbranding in vergelijking met 2026.

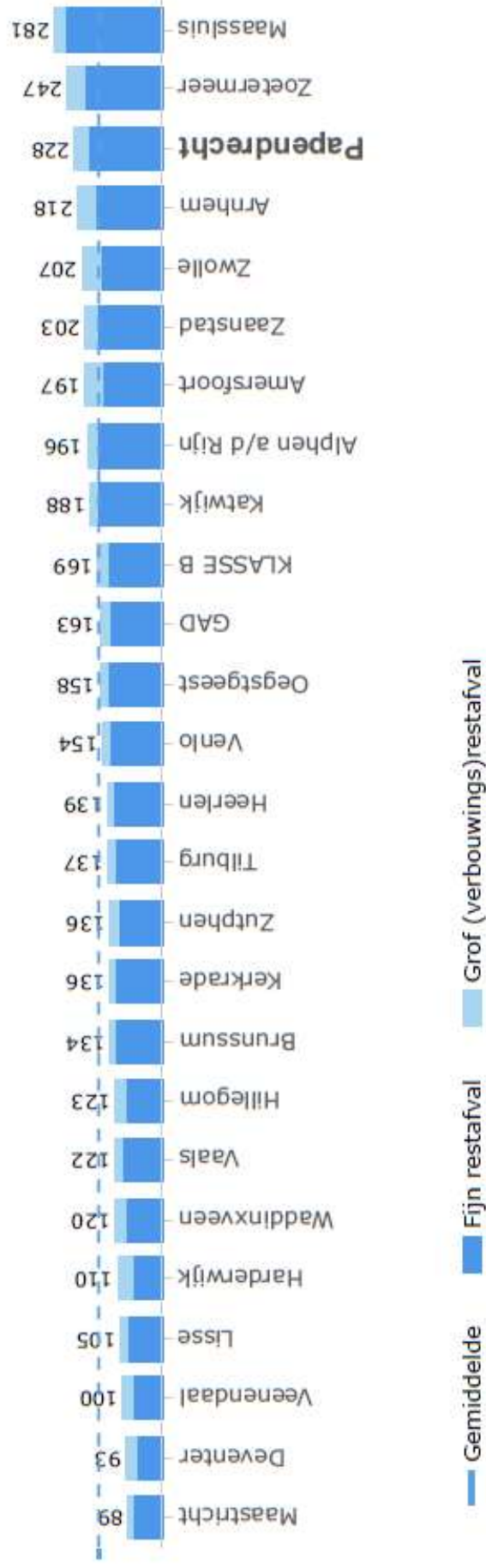
Op basis van ons oude beleid met 204 kilo restafval resulteert dit in 2030 in een prijsverhoging van ongeveer € 58,- per woningaansluiting. Met ons huidige beleid met 100 kilo restafval resulteert dit in 2030 naar verwachting in een prijsverhoging van € 28,- per woningaansluiting. De genoemde verhogingen zijn een indicatie van het voorgenomen beleid Prinsjesdag 2025.

Bijlagen

Benchmark NVRD - 2022

Restafval

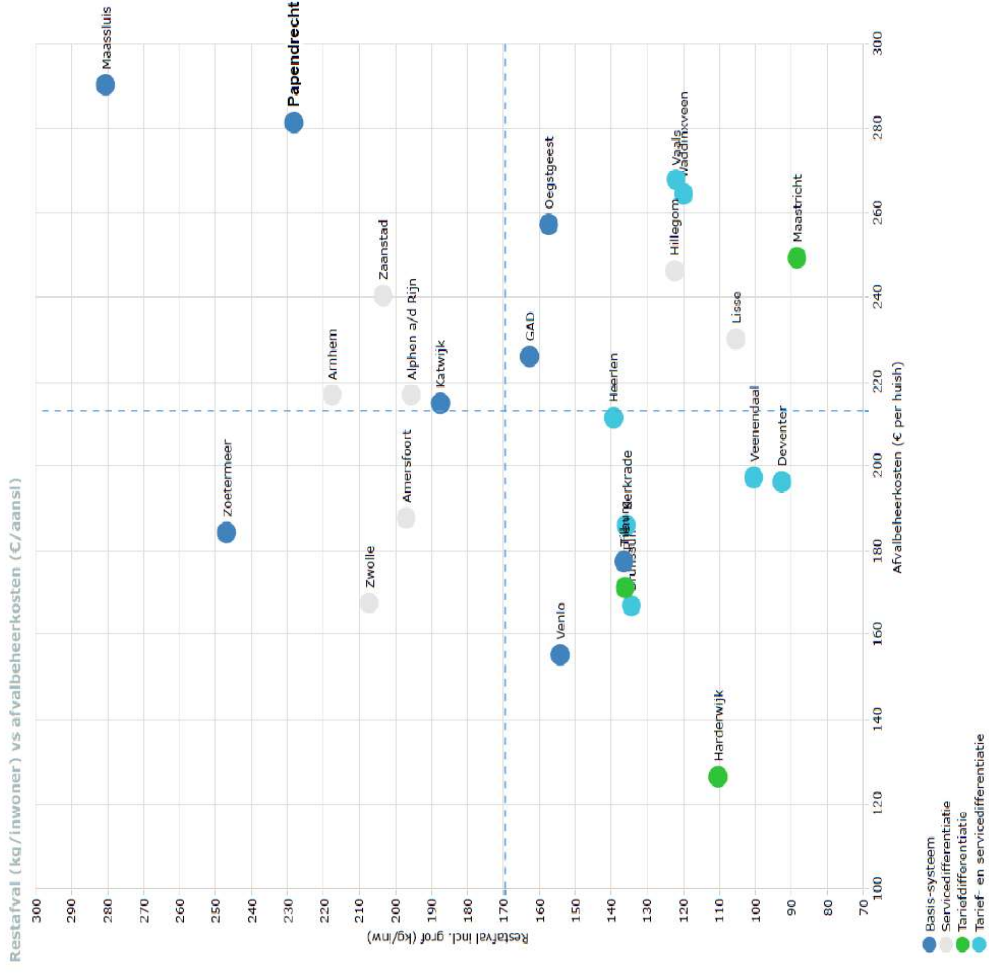
kg per inwoner

Benchmark NVRD - 2022

1. Kernprestaties

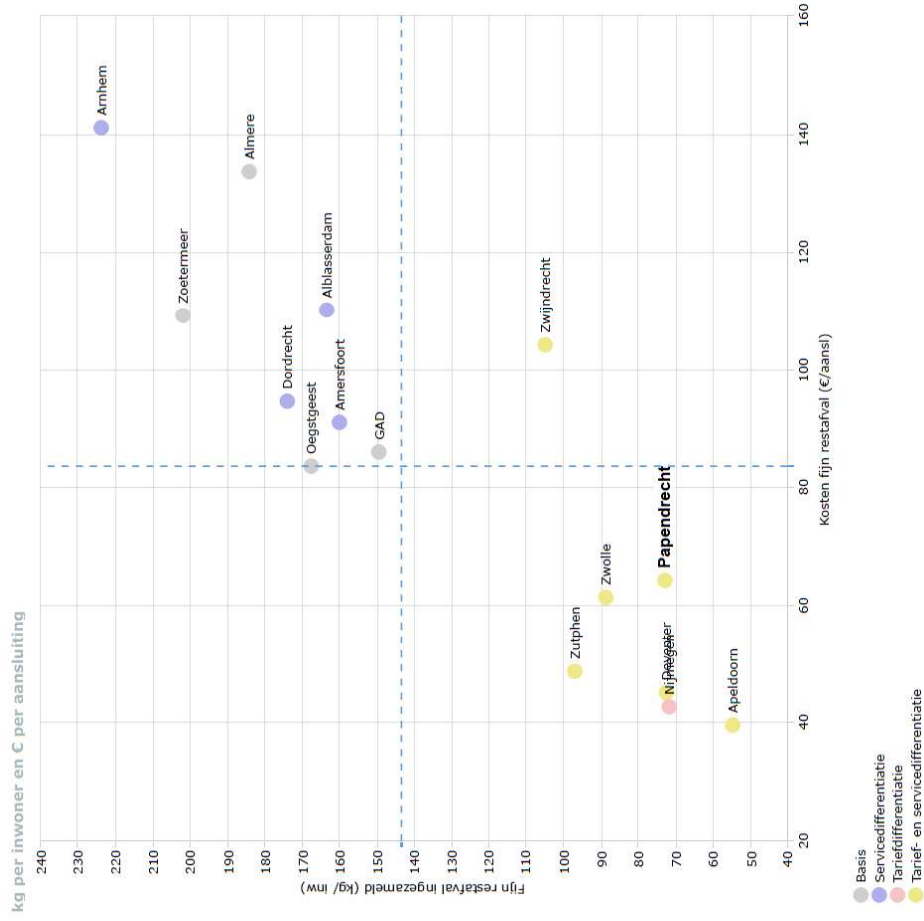
Kosteneffectiviteit

Benchmark NVRD – 2024

2.1 Fijn restafval

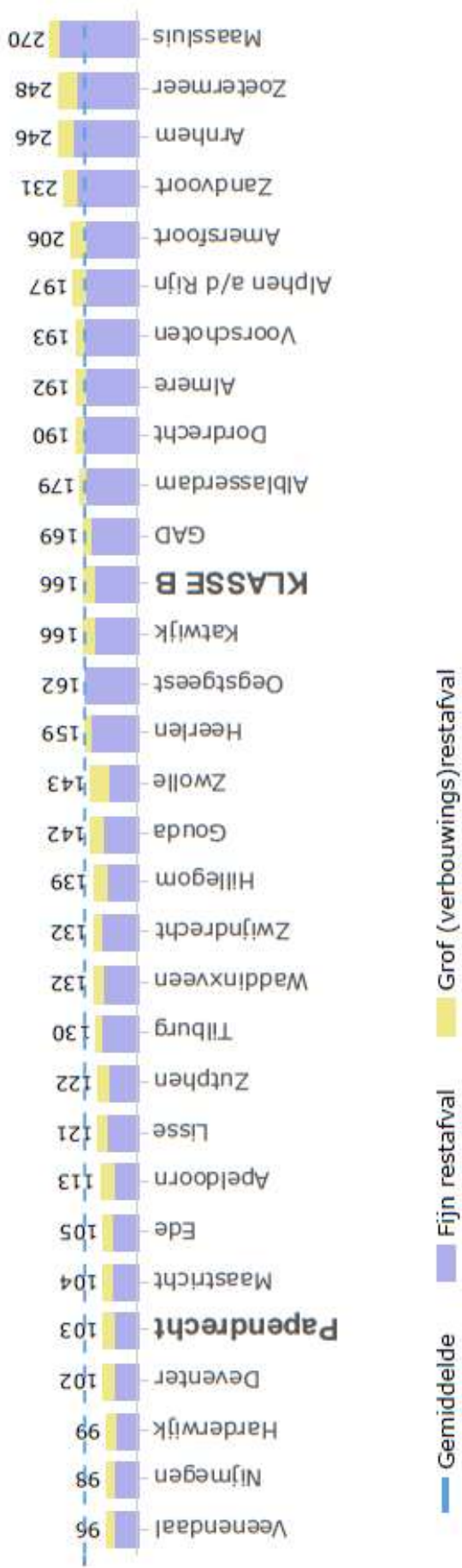
Kosteneffectiviteit per inzamelstrategie

Benchmark NVRD – 2024

Restafval

kg per inwoner

Benchmark NVRD – 2024

Restafval

kg per inwoner

